UUTISET

Kahdeksan ja kymmenen päivän yhtämittainen työskentely kuormittaa lomittajaa tavattomasti. **KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ MARKUS PYYKKÖNEN, SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ**

Yhden lomittajan malli epäilyttää sonnitilalla

Työterveyshuolto ohjeistaa isäntäparia parityöskentelyyn.

KIMMO HAIMI

Maija Karvinen ja Petri Ollila työskentelevät työparina sonninavetassaan Kärkölässä.

Sonnitilalla ja hevostallilla epäillään samanaikaisten lomitusten järkevyyttä. Maatalouslomittajan työturvallisuus voi huonontua.

Lomituspalvelulakia muutettiin vuoden alusta. Jos kyseessä on enintään 20 kotieläinyksikön tila, kolme neljäsosaa vuosilomasta on pidettävä yhtä aikaa.

”Toteutuuko lomittajan työturvallisuus esimerkiksi sonninavetoissa?” maatalousyrittäjä **Petri Ollila** kysyy.

Petri Ollila ja **Maija Karvinen** kasvattavat Kärkölässä lihasonneja. Täysikasvuinen eläin painaa lähes tuhat kiloa. Navetassa on avokarsinat 155 eläimelle.

Sonnit puskevat karsinan aitoja ja juomakuppeja hajalle, joten niitä pitää alinomaa käydä korjaamassa. Mahtisonnit hätistävät heikompiaan.

Ollilan mielestä lomittaminen yksin ei luonnu työteknisesti eikä työturvallisesti. Hän vaatii paikallisyksikköä vastaamaan lomittajan sekä eläinten turvallisuudesta.

Työterveyshuolto ohjeistaa isäntäparia parityöskentelyyn, jossa toinen varmistaa. Uusi säädös näyttää virkamiesten pöydillä kaukana todellisuudesta kirjoitetulta.

”Tässä ei ole järjen pätkää eikä mitään inhimillisyyttä”, Ollila arvostelee.

Kuusi päivää lomaa edelleen erikseen

Hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** sosiaali- ja terveysministeriöstä pitää samanaikaisten lomapäivien lisäämistä lähes ainoana keinona aikaansaada vaaditut säästöt. ”Lomituspalvelujen etuuksia ei heikennetä.”

Hallitus vaati viiden miljoonan euron säästöjä maatalouslomituksista. Samanaikaisin lomin säästetään 1,5 miljoonaa. Samalla sijaisavun maksuja korotetaan ja lomituksia tehostetaan.

Samanaikaisia lomia on pidetty tähän asti enintään 15 kotieläinyksikön tiloilla. Nyt rajaa nostettiin 20 eläinyksikköön ja 20 lomapäivään.

Vuonna 2000 vuosilomat olivat 22 päivää. Silloin piti lomailla yhdessä 16 päivää. Vuosilomat ovat sittemmin pidentyneet 26 päivään.

”Eri aikaan voidaan lomaa pitää kuusi päivää edelleen”, Kuusisto vastaa.

Johtaja **Timo Sipilä** MTK:sta pitää leikkauksia lomituspalveluissa erittäin valitettavina. Ne heikentävät työhyvinvointia. MTK sai edustajansa ehdotuksen tehneessä työryhmässä.

”Hyviä vaihtoehtoja ei leikkauksissa ole, huonoista tarvitsi jotain valita”, Sipilä sanoo.

Asiantuntija **Pia Lahin** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta laskee, että 1 500 eläintilalla joudutaan samanaikaisille lomille. Tämä on kymmenesosa 15 000 lomitustilasta.

Pieniä eläintiloja on 3 000, mutta yli puolissa käytössä on yhden hoitajan malli.

Hevostilan päivä kestää aamusta iltaan

Pohjois-Savossa saapuivat ensimmäiset lomapäätökset viime viikolla. Maatalousyrittäjä **Arto Kinnunen** Siilinjärveltä on tyytymätön valtion säästölinjaan.

Kinnusten maatilalla on 35 hevosen talli. Laskennallisesti tilalla on 17 eläinyksikköä, minkä seurauksena kaksi yrittäjää joutuu tyytymään yhteiseen lomittajaan.

Hevostalli on auki aamuseitsemästä iltayhdeksään. Tämä edellyttää kahta lomittajaa ja kahta työvuoroa, kun molemmat yrittäjät lomailevat yhtä aikaa.

”Meillä riittää lomitustyötä yli 15 tuntia päivittäin.”

Kinnunen laskeekin säästöjä syntyvän vain paperilla. Lomitusasiat mutkistuvat. Osaavia lomittajia on jo nyt vaikea löytää hevostiloille.

”Yrittäjät ovat kiinni yrityksessä ja vastaavat omien sekä asiakkaiden ja hevosten hyvinvoinnista ympäri vuorokauden”, Kinnunen summaa.

JUHANI VIITALA

Pitkät päivät kuormittavat lomittajaa

Ylipitkät päivät ja yksin työskentely saattavat lisätä maatalouslomittajien työkuormitusta. Heille sattuu hyvin paljon työtapaturmia.

Kehittämispäällikkö **Markus Pyykkönen** sosiaali- ja terveysministeriöstä pitää vaarana pitkiä päiviä ja työputkia, kun lomituksissa lisätään samanaikaista lomanpitoa.

”Kahdeksan ja kymmenen päivän yhtämittainen työskentely kuormittaa tavattomasti.”

Lomittajien työaikoja tasoitetaan kahden viikon jaksoissa. Ministeriössä odotetaan, että kuormitus huomioidaan, kun työlistoja paikallisyksiköissä tehdään.

Asiantuntija **Pia Lahin** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta sanoo lomituspäivän yleensä mahtuvan kuudesta kahdeksaan tuntiin. 13 prosenttia meni yli toissavuonna.

Yksin työskentelyn lisäämistä Pyykkönen pitää vaikeana kysymyksenä. Lomittajien ongelma on osa-aikaisuus ja niukka toimeentulo.

Lomittajille lisätään nyt työtunteja ja täysiä päiviä samanaikaisin lomituksin. Yksi lomittaja tekee kerralla usean viljelijän työt eläintenhoidossa.

Työsuojelulaissa varoitetaan yksin työskentelyn haitoista ja vaaroista. Vaaraa voi pykälien mukaan vähentää järjestämällä yhteydenpitoa.

Työtehoseurassa on kehitetty kännykkäsovellutusta maatalouslomittajien turvaksi. Sovellusta käyttää yhdeksän paikallisyksikköä kymmenestä.

”Lomittajat työskentelivät ennestään puolet työajastaan yksin”, Lahin laskee

Kännykällä lomittaja viestittää saapuneensa työpaikalle. Uuden tekstivietin hän lähettää sieltä lähtiessään. Lomahallinto selvittää avun paikalle, jollei kuittausta tule.

Lomahallinto voi virka-ajan ulkopuolella ohjata kuittauksia vartiointiliikkeisiin internetsovelluksesta.

Lomituspalvelulaki ei velvoita päivystyksiin. Niihin ei varata rahaa, joten kokeilut kaatuvat sen puutteeseen.

Työehdoissa päivystys mainitaan.

JUHANI VIITALA

Lomittajalle sattuu runsaasti työturmia

Maatalouslomittajille sattuu yli kaksi kertaa enemmän työtapaturmia kuin viljelijöille tai muille palkansaajille.

Lomittajat liukastuvat ja kaatuvat, kuten viljelijätkin. Lehmä voi parressa potkaista tai töytäistä sarvella ruokkijaansa.

Kehittämispäällikkö **Markus Pyykkönen** sosiaali- ja terveysministeriöstä odottaa lomitustiloilta selkeää työhön perehdytystä sekä ohjeistusta.

Suuri osa tiloista investoi tuotantoon ja turvallisuuteen. Osa jäähdyttelee ja ajaa alas tuotantoaan, ja vaaran paikat ovat usein niillä tiloilla.

Turmaa ei satu yleensä ensimmäisenä tai toisena työpäivänä. Kun työ alkaa tuntua tutulta, varovaisuus herpaantuu.

Lomittajien työpaikat vaihtuvat jatkuvasti. He hoitavat eläimiä yksin, siinä työn riskit ovat muuta maataloutta suuremmat. Viljelijän turmat ovat vakavampia.

Turmatilastot eivät kerro lomittajien työtapaturmien lisääntymisestä, kun samanaikaiset lomitukset säädettiin 1990-luvun lopulla ensi kertaa.

JUHANI VIITALA

Tapaturmat 2001–2010

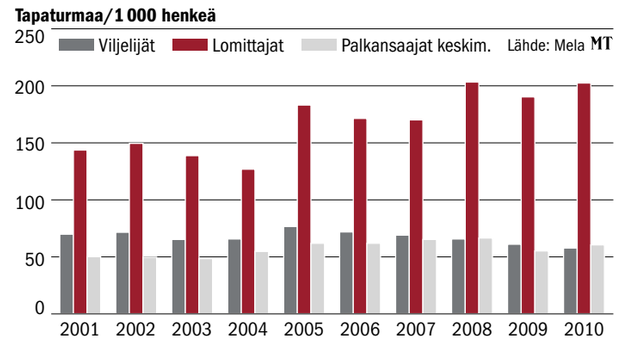

Traktorivuosi starttasi vaisusti

Traktoreita ensirekisteröitiin tammikuussa 463, mikä on yli 130 traktoria vähemmän kuin vuotta aiemmin. Aivan poikkeuksellisen hiljaista ei silti ollut, sillä viimeksi kolme vuotta sitten tammikuussa rekisteriin meni vielä vähemmän koneita.

Tammikuun tilaston omanlaisensa kuukausi siinä mielessä, että lähes kaikki rekisteröidyt maataloustraktorit on ostettu ja myös toimitettu edellisen vuoden puolella. Rekisteröintiä on siirretty vuoden vaihteen yli, jolloin traktori näyttää papereissa vuotta nuoremmalta.

Valtra oli tammikuussa tutusti suvereeni ykkönen, vaikka markkinaosuus jäi neljä prosenttiyksikköä viime tammikuuta alemmas.

Listan nousija on New Holland, joka tarrasi tukevan otteen tilaston kakkospaikasta 75 traktorilla ja 16,2 prosentin markkinaosuudella.

Markkinaosuutta lohkesi yli 5 prosenttiyksikköä lisää ja New Hollandeja meni rekisteriin 10 enemmän kuin viime vuoden tammikuussa huolimatta kokonaismarkkinoiden yli 22 prosentin notkahduksesta.

Vuosia traktoritilaston kakkospaikkaa pitänyt John Deere joutui tiukille jopa kolmossijasta, sillä ero Massey-Fergusoniin kutistui kolmeksi traktoriksi.

Keskolla tuskin paljon hurrataan, sillä Valtran ja John Deeren lisäksi myös Massey-Ferguson menetti reippaasti markkinaosuuttaan New Hollandille ja muille vähemmän myydyille merkeille.

New Hollandin nousi tilaston kakkoseksi yli 10 vuoden tauon jälkeen. Tuolloin traktorimarkkinoita järjesteltiin reippaalla kädellä.

Hankkija keskittyi John Deereen ja luopui Massey-Fergusonista, joka päätyi Keskolle. Kesko oli hetkeä aiemmin ottanut Deutz-Fahrin edustuksen.

Pikkumerkeistä CaseIH ja Fendt kasvattivat markkinaosuuttaan, vaikka kappalemyynti jäi 1–2 traktoria viime vuoden tammikuusta. Myös Zetor ja Deutz-Fahr petrasivat.

Traktorimönkijöiden rekisteröinneissä tehtiin taas uusi ennätys, kun kuukausimyynti ylitti ensimmäisen kerran 300. Edellinen ennätys oli joulukuulta, 299 traktorimönkijää.

Traktorimönkijöiden kaupassa vuosi starttasi noin viidenneksen viime vuotta vilkkaammin. Selvää lienee, että traktorimönkijöitä rekisteröidään tänä vuonna maataloustraktoreita enemmän.

Viime vuonna puntit olivat kutakuinkin tasan, kun kauhakuormaimet jätetään pois maataloustraktoreiden luvuista.

Markkinointijohtaja **Pertti Laaksonen** Valtralta oli lievän pettynyt tammikuun lukuihin, mutta arvelee, että kysyntä piristyy keväällä. ”Merkkejä elpymisestä jo on. Silti maataloustraktoreiden myynti saattaa jäädä 2 500 traktorin tuntumaan.”

VEIKKO NIITTYMAA

Traktorien ensirekisteröinnit

MT	Tammikuu 2013			
	Markkinaosuus %	Muutos [1], %-yks.	Kpl	Muutos[1], kpl
Valtra	43,0	–4,0	199	–81
New Holland	16,2	5,3	75	10
John Deere	11,9	–3,1	55	–34
Massey-Ferguson	11,2	–2,7	52	–31
CaseIH	5,8	1,1	72	–1
Fendt	5,6	0,9	26	–2
Deutz-Fahr	1,5	1,0	7	4
Zetor	0,9	0,5	4	2
Muut	3,9	0,9	18	0
Yhteensä			**463**	**–133**
Alle 35 kW/1 800 kg [2]			309	50
Yhteensä, kaikki			**772**	**–83**

[1] Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.
[2] Mönkijät ym.

Tutkimus: Nelosolut kaupoissa vähentäisi oluen tuontia Virosta

IV-oluen siirto Alkoista ruokakauppoihin kasvattaisi valtion verotuloja, kun pelkästään alkoholiverosta saataisiin 54 miljoonaa euroa lisää, on Pellervon taloustutkimus PTT tutkinut.

Virosta ja laivoilta tuodaan alkoholia noin sadan miljoonan euron arvosta vuodessa. IV-oluen myyminen ruokakaupassa puolittaisi oluen matkustajatuonnin.

Jos nelosta saisi maitokaupasta, sen hinta laskisi ruokakaupoissa noin 25 prosenttia Alkon hintaan verrattuna. Myynti kotimaassa kasvaisi ja samalla lisääntyisi myös alkoholin kulutus.

PTT arvioi, että puhtaaksi alkoholiksi muutettuna alkoholin kulutus lisääntyisi noin kolme prosenttia. Koska kulutus painottuisi aikaisempaa enemmän mietoihin juomiin, arvioidaan haittakulutuksen kasvavan noin kaksi prosenttia.

Valintamyymälöiden liikevaihto kasvaisi 2,4 prosenttia ja elintarvikekioskien 4,6 prosenttia. Alkon myynti vähenisi 7,5 prosenttia.

Oluen osuus kaikesta alkoholista on Suomessa on noin 47 prosenttia.

Tutkimuksen rahoittivat Päivittäistavarakauppa ry ja Panimoliitto.

MT

JAANA KANKAANPÄÄ

Nelosolut